

GHID PRIVIND INTEGRAREA TEMELOR ORIZONTALE ÎN CADRUL PROIECTELOR FINANȚATE PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL 2014-2020

Egalitatea de șanse și de tratament
Dezvoltarea durabilă

Cuprins:

I. CUVÂNT ÎNAINTE	pag. 1
II. INTRODUCERE. DEFINIȚII	pag. 2
III. EGALITATEA DE ȘANSE ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN CADRUL PROIECTELOR CU FINANȚARE EUROPEANĂ	pag. 4
1. Integrarea în proiect a principiilor egalității de șanse și dezvoltării durabile	pag. 4
2. Definirea și planificarea proiectului	pag. 6
2.1. Considerații generale	pag. 6
2.2. Abordare participativă	pag. 7
2.3. Abordare „environmentally friendly” în managementul și implementarea proiectului	pag. 7
2.4. Asigurarea unei structuri incluzive a personalului implicat în managementul și implementarea proiectului	pag. 7
2.5. Crearea unei culturi organizaționale favorabile incluziunii	pag. 7
2.6. Planificarea de acțiuni de informare, publicitate și conștientizare	pag. 7
2.7. Achiziții publice	pag. 7
3. Implementarea proiectului	pag. 8
3.1. Considerații generale	pag. 8
3.2. Acțiuni specifice	pag. 10
4. Monitorizarea și evaluarea proiectului	pag. 14
IV. EGALITATEA DE ȘANSE ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN CADRUL PROIECTELOR FINANȚATE PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL (POR) 2014-2020	pag. 15

Cuvânt înainte

Acest ghid urmărește să sprijine potențialii beneficiari care solicită finanțare nerambursabilă prin Programul Operațional Regional 2014-2020 în integrarea principiilor **egalității de șanse și de tratament** și **dezvoltării durabile** în cadrul proiectelor lor, de la momentul pregătirii și până la finalizarea acestora.

Recomandările din ghid sunt indicative și trebuie adaptate în strânsă legătură cu Ghidurile solicitantului aferente fiecărei priorități de investiții în parte.

Tematicile **egalității de șanse și de tratament** și **dezvoltării durabile** reunesc următoarele principii de bază, așa cum sunt ele promovate în cadrul Regulamentelor Fondurilor Europene Structurale și de Investiții (FESI) 2014-2020, respectiv:

- **egalitatea de șanse și tratament între bărbați și femei (egalitatea de gen);**
- **nediscriminarea;**
- **protecția mediului;**
- **utilizarea eficientă a resurselor;**
- **atenuarea și adaptarea la schimbările climatice;**
- **conservarea și protejarea biodiversității;**
- **dezvoltarea capacității de a rezista la producerea dezastrelor;**
- **prevenirea și gestionarea riscurilor.**

Pentru a promova **egalitatea de șanse și tratament** se va acorda atenție **accesibilității** pentru toți cetățenii la serviciile, spațiile și infrastructura care sunt furnizate sau deschise publicului.

În ceea ce privește **dezvoltarea durabilă**, există **trei dimensiuni majore** ale acesteia:

- economică
- socială
- mediu

Introducere. Definiții

- Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați
- Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap
- ORDONANȚA DE GUVERN nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare,

publicată în Monitorul Oficial nr. 431/ 2000

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 96/2003 privind protecția maternității la locul de muncă
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 67/2007 privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femei în cadrul schemelor profesionale de securitate socială
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii
- Codul Muncii - principiul egalității de tratament în cadrul relațiilor de muncă
- OUG 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare
- Ordinul nr. 117/2006 pentru aprobarea Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe

Strategiile relevante pentru cele două domenii sunt:

- **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;**
- **Strategia națională în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017;**
- **Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon (CRESC);**
- **Planul național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice (PNASC);**
- **Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020;**

- **Planul Național de Acțiune Pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România;**
- **Strategia națională și Planul Național de Acțiune pentru conservarea biodiversității 2010 - 2020;**
- **Strategia Energetică a României pentru perioada 2007 - 2020, actualizare pentru perioada 2011 - 2020;**
- **Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (PNAEE) 2010-2020;**
- **Planul Național de Acțiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile (PNAER) 2010- 2020;**
- **Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național 2014-2020;**
- **Strategia Națională de Sănătate Publică 2014-2020;**
- **Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020;**
- **Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020.**
- **Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020;**
- **Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;**
- **Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;**
- **Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România;**
- **Strategia națională “O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități”, 2016-2020;**
- **Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020;**
- **Strategia Națională pentru învățământ terțiar 2015 - 2020.**

Egalitatea de șanse și dezvoltarea durabilă în cadrul proiectelor cu finanțare europeană

1. Integrarea în proiect a principiilor egalității de șanse și dezvoltării durabile

Egalitate de șanse

Integrarea principiilor egalității de șanse nu se poate realiza fără a stabili dacă genul sau vulnerabilitățile create de celelalte diferențe structurale, cum ar fi: rasa, etnia, nivelul de bunăstare socială, vârsta, handicapul, orientarea sexuală etc. sunt relevante pentru proiect.

În acest sens, cei interesați să solicite finanțare nerambursabilă din FESI pot utiliza o serie de **întrebări** în stadiul de definire a proiectului, cum ar fi:

- Cine va beneficia prin implementarea proiectului? Cui se adresează proiectul? (identificarea grupului țintă)
- Rezultatele proiectului au un impact potențial asupra unei/unor categorii de persoane? (înțelegerea efectelor asupra diverselor categorii de persoane)
- Analiza problemelor a identificat factori care să fie luați în considerare pentru nevoile diferite ale grupului țintă?
- Nevoile diferite ale grupului țintă necesită adoptarea de măsuri speciale?
- Exista informații, studii sau analize pentru determinarea situației inițiale?

Dezvoltare durabilă

Pentru a aplica în practică obiectivele caracteristice dezvoltării durabile, proiectele pot lua în considerare acțiuni transversale, prin care se urmărește ca obiectiv permanent organizarea reglementărilor, responsabilităților și resurselor unui proiect cu scopul de a diminua/elimina efectele negative asupra mediului.

În acest sens, în calitate de potențial beneficiar, puteți utiliza o serie de **întrebări** în stadiul de definire a proiectului, cum ar fi:

- Implementarea proiectului ar putea avea un efect negativ asupra mediului, utilizării eficiente a resurselor sau biodiversității?
- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea avea un impact pozitiv asupra utilizării resurselor?
- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea avea impact asupra atenuării efectelor schimbărilor climatice?
- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea contribui la ameliorarea stării de sănătate a populației (spre exemplu, prin diminuarea/eliminarea riscului de poluare sau reducerea volumului de deșeuri)?
- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea

Răspunsul la întrebările propuse vă va sprijini să determinați dacă un anumit proiect are implicații directe sau indirecte asupra relațiilor de gen sau a vulnerabilităților create de celelalte diferențe structurale, precum și la asigurarea accesibilității. Cu alte cuvinte, este recomandat ca acest proces să fie parcurs pentru definirea propunerii de proiect, chiar dacă în apelul de proiecte nu sunt incluse cerințe sau acțiuni dedicate sprijinirii unei anumite categorii de persoane.

Pe baza informațiilor obținute, printre altele, puteți stabili:

- obiectivele, rezultatele așteptate și activitățile proiectului;
- stabilirea de indicatori și ținte pentru măsurarea progresului și efectelor proiectului;
- grupul țintă;
- formele de integrare a principiilor astfel încât să promoveze egalitatea de gen, prevenirea și combaterea oricărei forme de discriminare, inclusiv asigurarea accesibilității;
- resursele necesare pentru acțiunile de integrare;

contribui la protejarea cadrului natural (terestru și acvatic) sau la conservarea și protejarea habitatelor din ariile protejate?

- Implementarea proiectului ar putea contribui la creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale (alunecări de teren, risc de inundații)?
- Implementarea proiectului ar putea contribui la creșterea responsabilității față de mediul înconjurător?
- Implementarea proiectului ar putea contribui la revitalizarea zonelor degradate?
- Există informații, studii sau analize pentru determinarea situației inițiale?
- Există o prognoză a efectelor negative pe termen lung asupra mediului?
- Există o analiză de apreciere a vulnerabilității rezultatelor proiectului față de dezastre și a riscului de producere a acestora (spre exemplu: inundații, cutremure, secetă)?

Răspunsul la întrebările propuse vă va sprijini să determinați dacă un anumit proiect are implicații asupra protecției mediului, utilizării eficiente a resurselor, conservării și protejării biodiversității. De asemenea, pot fi identificate măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice, dezvoltare a rezistenței în fața dezastrelor, precum și prevenirea și gestionarea riscurilor. Această etapă este recomandat să fie parcursă la definirea proiectului, chiar dacă în apelul de proiecte nu sunt incluse cerințe sau nu sunt finanțate acțiuni care vizează în mod direct obiectivele caracteristice dezvoltării durabile.

Pe baza informațiilor obținute, printre altele, puteți stabili:

- obiectivele, rezultatele așteptate și activitățile proiectului;
- obligativitatea parcurgerii etapei de evaluare a impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare;
- modul în care un proiect este vulnerabil la schimbările climatice;
- stabilirea de indicatori și ținte pentru măsurarea progresului și efectelor proiectului;
- formele de integrare ale obiectivelor caracteristice dezvoltării durabile, astfel încât să se asigure protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, conservarea și protejarea biodiversității, precum și adoptarea de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice, dezvoltare a rezistenței în fața dezastrelor, precum și prevenirea și gestionarea riscurilor;
- resursele necesare pentru acțiunile de integrare.

2. Definirea și planificarea proiectului

2.1. Considerații generale

Asigurați-vă că respectați legislația în vigoare cu privire la **egalitatea de șanse și tratament** (acte normative, politici publice). Necunoașterea legislației privind egalitatea de gen și nediscriminarea poate duce la diferențe între diversele categorii de persoane asupra cărora proiectul poate avea impact direct sau indirect.

În definirea obiectivelor specifice țineți cont de aspectele referitoare la **egalitatea de șanse și tratament** și asigurați-vă că aceste obiective nu contribuie la adâncirea inegalităților, că nu generează discriminări din punct de vedere al accesibilității pentru cetățeni (servicii publice).

Răspundeți la următoarele întrebări:

- Cum pot afecta rezultatele sau activitățile proiectului diferite categorii de persoane?
- Opțiunile alese conduc la diverse forme de discriminare sau îngreșesc accesibilitatea?

Acele aspecte de mediu identificate ca relevante în timpul

procesului de determinare a potențialului proiectului de a contribui la **dezvoltarea durabilă** ar trebui să fie abordate în definirea și planificarea proiectului. Oportunități identificate în cadrul acestei analize pot fi considerate pentru determinarea obiectivelor proiectului.

În cazul în care un proiect conține activități care:

- sunt planificate a se desfășura în arii naturale protejate;
- pot avea impact asupra calității aerului, apei și/sau solului;
- implică producerea de deșeuri;
- implică utilizarea de substanțe periculoase, beneficiarul trebuie să facă dovadă că se conformează legislației în vigoare și că, în prealabil, a obținut toate avizele legale necesare.

2.2. Asigurarea unei abordări participative a partenerilor din cadrul unui proiect

Implicarea potențialilor parteneri și/sau a factorilor interesați este importantă pentru stabilirea obiectivelor și activităților proiectului, dar și pentru determinarea impactului pe care acesta îl poate produce asupra

diverselor categorii de populație:

- identificați și consultați reprezentanți ai grupului țintă cu privire la tematica proiectului, inclusiv cu privire la egalitatea de șanse și accesibilitate;
- consultați experți în domeniul egalității de șanse și/ sau nediscriminării sau organizații neguvernamentale sau instituții guvernamentale/ direcții de specialitate ale acestora;
- considerați parteneriatul cu instituții și organizații relevante în domeniul egalității de gen și nediscriminării;
- în cazul proiectelor care au în vedere acțiuni specifice este necesară cooptarea de experți în domeniul egalității de șanse și/ sau nediscriminării în echipa proiectului;
- în cazul proiectelor care au în vedere acțiuni specifice, consultați experți în domeniul protecției mediului, biodiversității, în echipa proiectului.

2.3. Abordare „environmentally friendly” în managementul și implementarea proiectului

- organizați pentru echipa de proiect o sesiune de instruire cu privire la tematica dezvoltării durabile și la modalitățile concrete de economisire a resurselor utilizate în implementarea proiectului;
- în măsura în care este necesar, implicați în echipa de management un expert în problematica dezvoltării durabile;
- elaborați materiale de prezentare a rezultatelor proiectului din perspectiva respectării obiectivelor caracteristice dezvoltării durabile;
- asigurați-vă că activitățile contribuie la eficientizarea consumului de resurse;

Exemple:

- Promovarea imprimării față-verso a documentelor;
- Promovarea politicii pentru a imprima doar documentele necesare;
- Limitarea impactului negativ al transportului prin folosirea mijloacelor de comunicare electronică (videoconferință);
- Optimizarea oportunităților de a utiliza resursele locale.

2.4. Asigurarea unei structuri incluzive a personalului implicat în managementul și implementarea proiectului

- anunțurile de angajare trebuie să ofere șanse egale tuturor categoriilor de persoane, inclusiv prin asigurarea accesibilității la informație;
- asigurați echilibrul de gen în cadrul echipelor de management și implementare a proiectului;
- folosiți experiența și cunoștințele persoanelor mai în vârstă pentru activitățile proiectului pentru a răspunde provocărilor generate de schimbările demografice;
- diferențele de șansă în procesul de recrutare a personalului pe o caracteristică de origine etnică, sex, handicap sau vârstă pot fi admise dacă unul dintre aceste criterii reprezintă o cerință profesională esențială și decisivă. În acest caz, condiția pusă trebuie să fie legitimă și proporțională.

2.5. Crearea unei culturi organizaționale favorabile incluziunii

- instruiți personalul implicat în proiect pe teme de egalitate de șanse și de tratament și dobândirea de cunoștințe cu privire la inegalități;
- elaborați proceduri operaționale care să asigure abordarea integratoare;

2.6. Planificarea de acțiuni de informare, publicitate și conștientizare

Stabiliți strategia de comunicare având în vedere întrebarea: *“cum va ajunge mesajul către persoanele care au probleme de accesibilitate?”*. În acest sens, este recomandat să adaptați mesajele în funcție de nevoile diverselor categorii de persoane.

2.7. Achiziții publice

- recomandați operatorilor economici să introducă aspectele legate de gen și dezvoltare durabilă în studiile de fezabilitate elaborate în cadrul proiectului dvs;
- asigurați-vă că produsele achiziționate nu reprezintă risc de excluziune socială, adică accesul la produsele achiziționate să nu fie restricționat pentru anumite categorii de persoane;

3. Implementarea proiectului

3.1. Considerații generale

Egalitate de șanse

- asigurați-vă că pe parcursul implementării nu apar situații care să contravină prevederilor legale în domeniul egalității de gen și nediscriminării;
- asigurați-vă că toate categoriile de persoane pot să participe în mod egal la activitățile proiectului, astfel încât să nu existe bariere care limitează egalitatea de șanse (program flexibil, spații și dotări accesibile inclusiv persoanelor cu dizabilități, resurse echilibrate în funcție de nevoile diverselor categorii de persoane etc.);
- asigurați în grupul țintă o structură echilibrată între femei și bărbați, dar și pe grupe de vârstă, în funcție de situație;
- utilizați un limbaj adecvat la elaborarea documentelor în cadrul proiectului, care să evite stereotipurile de gen și cele asociate altor vulnerabilități;
- introduceți în materialele elaborate în cadrul proiectului mesaje scurte care promovează egalitatea de șanse;
- introduceți în materialele elaborate în cadrul proiectului mesaje de informare și conștientizare cu privire la egalitatea de șanse și tratament;
- introduceți în programele de formare un modul de conștientizare cu privire la cerințele, drepturile și contribuția diverselor categorii de persoane, adaptat la tematica proiectului;

Dezvoltare durabilă

- asigurați-vă că pe parcursul implementării, resursele necesare proiectului sunt utilizate eficient și sustenabil, în principal prin aplicarea unor reguli și inducerea unor comportamente de consum rațional al resurselor (promovarea utilizării eficiente a resurselor, creșterea utilizării resurselor regenerabile);
- evitați acele activități care ar putea afecta în mod negativ mediul (zone protejate, zone verzi din orașe, sursele de apă, altele). În cazul în care proiectul prevede astfel de activități realizați un plan de măsuri de protecție pentru atenuare/eliminarea efectelor negative;
- asigurați-vă că reduceți nivelul de poluare din zona lucrărilor de construcții (poluarea aerului, apei, solului);
- susțineți colectarea selectivă a deșeurilor, promovați reducerea volumului de deșeuri;
- susțineți reutilizarea, recuperarea și reciclarea deșeurilor;
- introduceți măsuri de creștere a capacității de rezistență la dezastre în cazul proiectelor care prevăd investiții în infrastructură, inclusiv clădiri, căi de transport (drumuri, căi ferate, aeroporturi), servicii (comunicații, aprovizionarea cu energie, aprovizionarea cu apă, canalizare) și infrastructura socială;

- transmiteți mesajele prin canale multiple și în forme variate. Informațiile trebuie să fie, de asemenea, accesibile persoanelor cu dizabilități;
- diseminați informațiile despre obiectivele și rezultatele proiectului către organizațiile și asociațiile care reprezintă interesele diverselor categorii de persoane.

Exemple:

1. În cazul organizării unei conferințe, introduceți mesaje cu privire la problematica egalității de șanse și tratament.
2. În cazul în care la programele de formare participă persoane cu diverse dizabilități este necesară asigurarea mijloacelor de comunicare corespunzătoare: ecran mare, tastatură, programe adaptate alfabetului Braille, comandă vocală.
3. Acolo unde este cazul, puteți introduce în materialele elaborate următorul mesaj „Termenii utilizați în prezenta/prezentul [titlul documentului] pentru denumirea diverselor roluri se înțeleg atât la feminin, cât și la masculin.”

Exemplu:

1. Pe parcursul lucrărilor de construcții, volumul de deșeuri poate crește ca urmare a demolărilor etc. Se pot lua măsuri de reducere a cantității de deșeuri sau re folosire a materialelor rezultate din demolări; Pentru a reduce impactul asupra mediului puteți să aplicați proceduri de „achiziții verzi”.
2. Restricționarea utilizării de materiale greu degradabile.

3.2 Acțiuni specifice

Dacă proiectul este considerat relevant din punct de vedere al promovării **egalității de gen** și/sau al combaterii vulnerabilităților create de celelalte diferențe structurale, cum ar fi rasă, etnie, nivelul de bunăstare socială, vârsta, handicapul, orientarea sexuală etc., o parte dintre obiectivele specifice și activitățile proiectului pot fi concepute/formulate astfel încât să propuneți măsuri concrete/instrumente care să contribuie la eliminarea inegalităților și să promoveze egalitatea de șanse și tratament, astfel încât să determine o îmbunătățire a unor situații defavorabile în care se află diverse categorii de persoane.

În cazul în care în etapa de analiză ați identificat posibile efecte pozitive din punct de vedere al obiectivelor caracteristice **dezvoltării durabile** la nivelul rezultatelor proiectului, încercați să propuneți activități de îndeplinire a acestora.

Astfel de acțiuni trebuie să fie însoțite de realizări concrete, cuantificabile prin utilizarea indicatorilor.

Recomandare: utilizați strategiile naționale și europene pentru a identifica teme pentru acțiuni specifice proiectului care să includă egalitatea de șanse și tratament.

Domenii de investiție	Tipuri indicative de acțiuni specifice pentru îndeplinirea obiectivelor legate de egalitatea de șanse și dezvoltare durabilă
CDI	- acțiuni de promovare a echilibrului de gen în echipele de cercetare, pentru a încuraja participarea femeilor; - cercetare aplicativă orientată spre domeniul de prevenire a riscurilor și de protecție în caz de dezastru; - dezvoltarea de tehnici și soluții pentru economisirea energiei și de utilizare a energiei regenerabile; - dezvoltarea de concepte și soluții pentru infrastructura verde în relație cu Eco-inovarea;
TIC	- dezvoltarea de programe electronice care să faciliteze accesul persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități;
IMM-uri	- achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități; - îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă (ex. prin muncă la distanță); - îmbunătățirea condițiilor de siguranță/confort la locul de muncă (de ex. parări sau spații comune supravegheate video; diminuarea riscului de hărțuire și hărțuire sexuală a femeilor în medii dominate de bărbați sau de tratament discriminatoriu al bărbaților în medii dominate de femei);

DEZVOLTARE URBANĂ

- introducerea de practici cu impact asupra mediului în activitatea curentă cu scopul de a crește reciclarea, de a reduce consumul de energie, de a îmbunătăți gestionarea resurselor și de a reduce poluarea;
- dezvoltarea de noi activități în cadrul economiei ecologice cu scopul de a oferi oportunități de angajare, precum și de a contribui la reducerea impactului negativ asupra mediului (spre exemplu, reducerea emisiilor din surse fixe în atmosferă și limitarea poluării corpurilor de apă);
- introducerea etichetării ecologice;

INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURĂ (CONSTRUCȚII/ REABILITARE CLĂDIRI)

- adaptarea spațiului pietonal pentru persoanele cu deficiențe de vedere;
- dotarea trecerilor pietonale cu semnale auditive pentru persoanele cu deficiențe de auz;
- investiții în infrastructură: asigurarea dotărilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilități la serviciile publice;
- realizarea și conservarea de „coridoare verzi”;
- implementarea de măsuri care să vizeze asigurarea dotărilor edilitare și prevenirea poluării din cauza noxelor, inclusiv a poluării fonice, reducerea poluării provocate de depozitarea deșeurilor menajere;
- reutilizarea deșeurilor provenite de pe urma construcției infrastructurii edilitare;
- implementarea sistemelor de management al calității și al mediului pe baza standardelor internaționale;
- reducerea consumului de materiale și energie în spațiile construite;
- îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor;
- introducerea de sisteme de proiectare și tehnici de construcție pentru răcire și aer condiționat în clădirile noi care sunt rezistente la schimbările climatice preconizate;

TRANSPORT	- asigurarea dotărilor specifice (lifturi de acces în stații, autobuze cu rampă pentru cărucioare) accesului pentru persoane cu dizabilități în mijloacele de transport;
OCUPARE	- crearea unui mediu favorabil în vederea creării de locuri de muncă în rândul tuturor generațiilor (abordarea provocărilor demografice); - încurajarea integrării pe piața muncii a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile la fenomenul discriminării; - încurajarea antreprenoriatului feminin; - organizarea de cursuri/module de curs pentru dezvoltarea competențelor în domeniul protecției mediului; - dezvoltarea capacității instituțiilor din piața muncii cu privire la formarea și reinsertia profesională a forței de muncă în sectoare verzi; - sprijin pentru întreprinderile sociale în domeniul gestionării, reciclării și reutilizării deșeurilor;
SĂNĂTATE/ SOCIAL	- adaptarea serviciilor sociale/de sănătate, inclusiv în orașele și satele mici îndepărtate (abordarea provocărilor demografice); - servicii de consiliere pentru motivarea persoanelor vârstnice de a-și îmbunătăți abilitățile profesionale în vederea continuării activității pe piața forței de muncă sau evidențierea unor caracteristici specifice vârstei (sănătatea, finanțele, beneficiile utilizării tehnologiei moderne etc.); - programe/facilități de sprijin pentru îngrijirea copiilor sau a altor persoane dependente, în timpul programului de lucru; - investiții în infrastructură: asigurarea dotărilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilități la serviciile publice;
EDUCAȚIE	- investiții în infrastructură: asigurarea dotărilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilități la serviciile publice; - organizarea unei campanii de sensibilizare și informare în rândul elevilor în vederea creșterii gradului de conștientizare cu privire la semnificația și importanța respectării dreptului la egalitate de șanse și tratament pentru toți;

**CAPACITATEA
INSTITUȚIONALĂ
ȘI ADMINISTRAȚIE
PUBLICĂ**

- promovarea învățării în rândul persoanelor vârstnice;
- furnizarea de educație nonformală/formală pentru vârstnici;
- actualizarea curriculumului educațional, astfel încât să reflecte nevoile și oportunitățile generate de tranziția la o economie cu emisii de carbon scăzute și rezistentă la schimbările climatice (de ex. aptitudini TIC și de inginerie în industria auto și în sectorul construcțiilor în vederea reducerii emisiilor de carbon);
- formarea persoanelor care desfășoară activități independente în sectoarele verzi emergente;
- integrarea perspectivei de gen în elaborarea politicilor naționale;
- modificări ale politicilor de resurse umane pentru o mai bună integrare a lucrătorilor vârstnici;
- organizarea de seminarii de formare și conștientizare în domeniul egalității de șanse și tratament destinate angajaților din instituții și autorități publice;
- îmbunătățirea accesului la serviciile administrative, inclusiv în orașele și satele mici îndepărtate (abordarea provocărilor demografice);
- consolidarea capacităților administrațiilor naționale și locale de elaborare și implementare a strategiei privind schimbările climatice, conservare și protejare a mediului și asigurarea integrării acestor strategii în programele naționale;
- integrarea aspectelor de mediu în alte politici sectoriale, promovarea dezvoltării economiei verzi.

4. Monitorizarea și evaluarea proiectului

Monitorizarea are un rol important în obținerea de rezultate specifice și obținerea impactului dorit.

În vederea monitorizării integrării temei orizontale a **egalității de șanse și de tratament** în activitățile proiectului, stabiliți încă din etapa de elaborare tipuri de informații și indicatori ce trebuie colectate, respectiv, măsurați.

În acest sens, este recomandat să urmăriți și să raportați următoarele:

- echilibrul de gen și integrarea grupurilor vulnerabile în cadrul grupului țintă. În acest sens este important să colectați date cu privire la distribuția pe sexe și apartenența la grupuri vulnerabile a membrilor grupului țintă și/sau în cadrul echipelor de management de proiect;
- acțiunile transversale întreprinse și acțiunile specifice, dacă este cazul;
- cuantumul sumelor dedicate acțiunilor specifice privind integrarea egalității de șanse, dacă se pot colecta date relevante;
- realizările concrete (indicatori) pentru acțiunile specifice propuse, dacă este cazul.

În ceea ce privește evaluarea, beneficiarii trebuie să aibă în vedere faptul că Autoritățile de Management vor evalua progresul în implementarea programelor operaționale. Această evaluare va viza și efectele integrării egalității de șanse și tratament la nivelul proiectelor.

În vederea monitorizării integrării temei orizontale a **dezvoltării durabile** în activitățile proiectului, stabiliți

încă din etapa de elaborare a proiectului tipuri de informații ce trebuie colectate și ce indicatori ar trebui măsurați.

În acest sens, este recomandat să urmăriți și să raportați integrarea din perspectivă a două dimensiuni cheie:

a) procesul:

- ce măsuri au fost întreprinse, transversale sau specifice;
- cuantumul sumelor dedicate acțiunilor specifice;

Legislația națională prevede ca proiectele pentru care s-a realizat evaluarea impactului asupra mediului să urmărească modul în care au fost tratate aspectele identificate în această etapă. În acest sens, se va elabora un Plan de monitorizare a mediului, cu indicarea componentelor de mediu care urmează a fi monitorizate, periodicitatea, parametrii și amplasamentul ales pentru monitorizarea fiecărui factor. Se va prevedea monitorizarea în toate etapele proiectului, construcție și exploatare.

b) rezultatele: ce efecte au fost obținute, monitorizarea indicatorilor.

În ceea ce privește *evaluarea*, beneficiarii trebuie să aibă în vedere faptul că Autoritățile de Management vor evalua progresul în implementarea programelor operaționale. Această evaluare va viza și efectele integrării obiectivelor caracteristice dezvoltării durabile la nivelul proiectelor.

Egalitatea de șanse și dezvoltarea durabilă în cadrul proiectelor finanțate prin Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020

Respectarea obligațiilor legale în vigoare în domeniul temelor orizontale constituie criteriu de eligibilitate pentru toate proiectele depuse în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020

Promovarea unor elemente ce depășesc minimul legal solicitat va fi punctat în cadrul etapei de evaluare tehnică și financiară.

Prioritate de investiții	Tipuri indicative de intervenții care sunt punctate în cadrul etapei de evaluare tehnică și financiară
1.1 Investițiile entităților de inovare și transfer tehnologic	- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități; - Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;
2.1 Promovarea spiritului antreprenorial	- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător și de creștere a eficienței energetice, referitoare la infrastructura realizată prin proiect și echipamentele achiziționate; - Investiția propusă conduce la minimizarea la sursă a deșeurilor generate și/sau susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane; - Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități; - Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;
2.2 Crearea și extinderea capacității avansate de dezvoltare de produse și servicii	- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător și de creștere a eficienței energetice, referitoare la infrastructura realizată prin proiect și echipamentele achiziționate; - Investiția propusă conduce la minimizarea la sursă a deșeurilor generate și/sau susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare, cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane; - Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru

**3.1 Investițiile
pentru creșterea
eficienței
energetice
în clădirile
rezidențiale,
clădirile publice
și sistemele de
iluminat public**

accesul persoanelor cu dizabilități;

- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de origine, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător și de creștere a eficienței energetice, referitoare la infrastructura realizată prin proiect și echipamentele achiziționate;

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător prin folosirea de mijloace tehnice de combatere a poluării și a emisiilor de poluanți;

- Proiectul va ține cont de potențialul de atenuare al dezastrelor naturale și de adaptare la acestea;

- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;

- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de origine, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

**3.2 Investițiile
bazate pe
planurile de
mobilitate urbană**

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător prin folosirea de mijloace tehnice de combatere a poluării și a emisiilor de poluanți;

- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/ echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;

durabilă în zonele urbane

- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

4.1 Investițiile bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă în municipiile reședință de județ

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător prin folosirea de mijloace tehnice de combatere a poluării și a emisiilor de poluanți;
- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

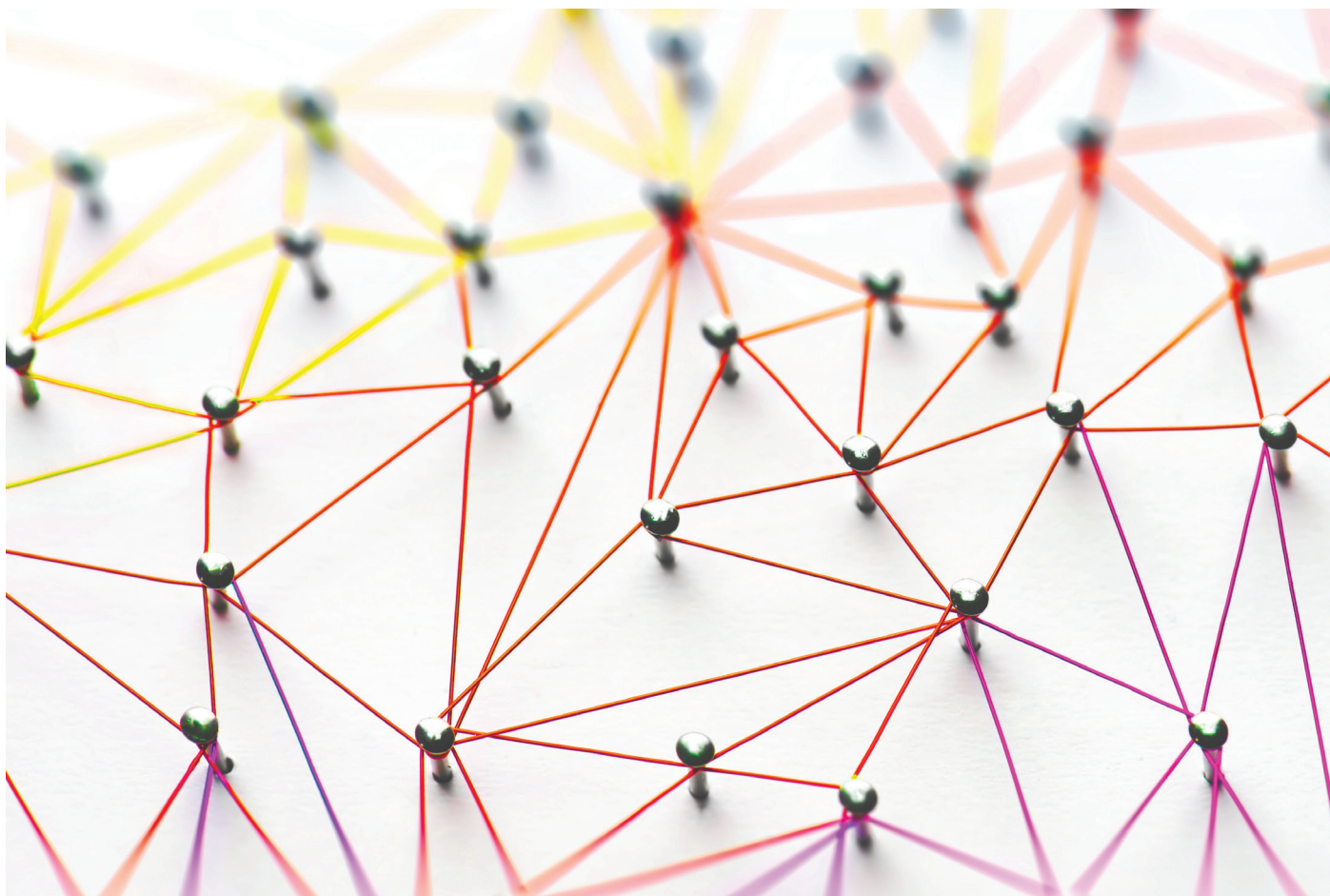
4.2 Promovarea regenerării și revitalizării în zonele urbane

- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

4.3 Sprijin pentru revitalizarea comunităților defavorizate din urban

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător;
- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse

4.4 Investițiile în infrastructura educațională

și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

- Proiectul ia în considerare efectele negative ale schimbărilor demografice și contribuie la creșterea economică într-o societate în curs de îmbătrânire;

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător și de creștere a eficienței energetice, referitoare la infrastructura realizată prin proiect și echipamentele achiziționate;

- Proiectul va ține cont de potențialul de atenuare al dezastrelor naturale și de adaptare la acestea al investițiilor realizate ca urmare a implementării proiectului;

- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;

- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

- Proiectul ia în considerare efectele negative ale schimbărilor demografice și contribuie la creșterea economică într-o societate în curs de îmbătrânire;

5.1 Investițiile în patrimoniul cultural

- Investiția propusă conduce la minimizarea la sursă a deșeurilor generate și/sau susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane.

- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru

5.2 Promovarea regenerării și revitalizării în zonele urbane

accesul persoanelor cu dizabilități;

- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

6.1 Investițiile în rețeaua de transport rutier

- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;

- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

7.1 Investițiile în sectorul turismului

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător;
- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător prin folosirea de mijloace tehnice de combatere a poluării și a emisiilor de poluanți;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

- Proiectul implementează soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex.: utilizarea de materiale ecologice, a unor surse de energie neconvențională, a echipamentelor cu un consum energetic/de apă eficient, creșterea suprafețelor ocupate de spațiile verzi,

8.1 Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale

- promovarea și diseminarea unui stil de viață prietenos cu mediul înconjurător);
- Investiția propusă conduce la minimizarea la sursă a deșeurilor generate și/sau susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane;
- Proiectul implementează măsuri de protejare a biodiversității și ecosistemului, în ariile naturale protejate și în siturile Natura 2000;
- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea și, în contextul acestui proiect, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualele lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;
- Proiectul implementează soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex.: utilizarea de materiale ecologice, a unor surse de energie neconvenționale, a echipamentelor cu un consum energetic/de apă eficient, creșterea suprafețelor ocupate de spațiile verzi, promovarea și diseminarea unui stil de viață prietenos cu mediul înconjurător);
- Proiectul va ține cont de potențialul de atenuare al dezastrelor naturale și de adaptare la acestea al investițiilor realizate ca urmare a implementării proiectului;
- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualele lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

9.1 CLLD

- Proiectul ia în considerare efectele negative ale schimbărilor demografice și contribuie la creșterea economică într-o societate în curs de îmbătrânire;

- Proiectul implementează măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător;
- Investiția propusă conduce la minimizarea la sursă a deșeurilor generate și/sau susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane;
- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane independente de sex, de origine, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;
- Proiectul ia în considerare efectele negative ale schimbărilor demografice și contribuie la creșterea economică într-o societate în curs de îmbătrânire;

10.1 Investițiile în infrastructura educațională

- Proiectul implementează soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex.: utilizarea de materiale ecologice, a unor surse de energie neconvenționale, a echipamentelor cu un consum energetic/de apă eficient, creșterea suprafețelor ocupate de spațiile verzi, promovarea și diseminarea unui stil de viață prietenos cu mediul înconjurător);
- Proiectul va ține cont de potențialul de atenuare al dezastrelor naturale și de adaptare la acestea al investițiilor realizate ca urmare a implementării proiectului;
- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități;
- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte

**11.1 Investițiile
în capacitatea
instituțională a
APL**

legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

- Proiectul ia în considerare efectele negative ale schimbărilor demografice și contribuie la creșterea economică într-o societate în curs de îmbătrânire;

- Solicitantul implementează o politică privind nediscriminarea, identifică potențiale aspecte legate de discriminare și prevede mecanisme de asigurare a respectării egalității de șanse și tratament între persoane, independent de sex, de originea, religia sau convingerile lor, de eventualul lor handicap, de vârstă și orientare sexuală, în materie de acces la un loc de muncă sau la o profesie, de promovare, de formare profesională, de condiții de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă;

Materialele care au stat la baza elaborării acestui document sunt:

- Ghidul privind integrarea temelor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din FESI elaborat de către Ministerul Fondurilor Europene
- Ghidul Solicitantului - condiții generale pentru accesarea fondurilor în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020
- Ghidurile specifice pentru prioritățile de investiții din cadrul POR 2014-2020

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia

Aleea Teatrului, Nr. 1, Craiova, 200402, ROMÂNIA

tel: 0251/411.869, 0251/418.240, 0251/414.904

fax: 0351/463.966, 0351/463.967

e-mail: office@adroltenia.ro

web: <http://www.adroltenia.ro>

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional

Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene

Str. Apolodor nr.17, Sector 5, București

Web: <http://www.inforegio.ro>, <http://www.mdrap.ro>

Echipa de elaborare

Marilena Bogheanu - Director General ADR SV Oltenia

Marilena Alecu - Director Direcție Programare Regională și Comunicare

Monica Botea - Șef OI POR

Simona Covrescu - Șef Comunicare, Informare, Promovare

Cristina Marcu - Ofițer Comunicare, Informare, Promovare

Claudia Gavaneanu - Ofițer Comunicare, Informare, Promovare

Investim în viitorul tău!

Proiect selectat în cadrul Programul Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

Titlul proiectului: Sprijin acordat în perioada 01.01.2014 - 31.12.2017 pentru Organismul Intermediar din cadrul ADR SV Oltenia

Editorul materialului: Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Vest Oltenia

Data publicării: decembrie 2017

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.